

Гео Милев

Българският народ днес

Години наред българският народ е живял бавно и томително обсаждан в някаква влажна, студена крепост – без слънце и без простор пред погледа – без творчески устрем на духа: обезверен, обезидеален. Обсаждан от своята тъй наречена „свобода“ – вече толкова години, – от ония, които са поемали в ръцете си неговите съдбини. Днес това положение е изострено до последна степен. Днес тежестта на обсадата лежи върху нас с най-голямата си мъчителност. Днес униетието, томлението в духовите е всеобщо и непоносимо. Днес – като резултат на една непрестанно кресчендирана социална злина – българският народ е подложен на най-голямо изпитание, е скован в най-голямо омаломощяване. Днес българският народ стои сякаш пред неумолимата паст на своето духовно обезличаване и самозаличаване. Днес творческият импулс на българския дух е спаднал до мъртвата нула на духовния термометър. И сред всеобщото мъртвило, в което не свети ни воля, ни желание:

... помощ не иде,
отникъде взора надежда не види...

Този патетичен вик на поета би бил най-добрият израз на отчаяното мъртвило, в което е скован днес българският народ, ако да не бе угаснал в духовете всеки патос, ако да не бе задавен в гърлата всеки вик.

Въздухът висне тежък и задушен пред нас, няма ли най-сетне да тресне спасителният гръм? Няма ли да се разрази очистителната буря?

Това чувства всеки. Това чака всеки.

* * *

Нещастieto на българския народ произлиза от това негли, че ний започнахме своя свободен живот (който изисква от нас културно творчество) без организирана жизнена енергия. Затова обаче ония избрани синове на народа, които поемаха в ръцете си и върху съвестта си съдбините народни, имаха един върховен дълг: да организират жизнената енергия на народа, да я организират в творчество. Но: тук започва трагедията! Ръководителите на народа станаха „управници“ на народа! И не съдбините на народа бяха ръководно начало за тях, а тяхната лична амбиция, техният личен егоизъм. Защото тия избрани синове на народа – народните управници – не бяха избрани синове. Те бяха винаги най-недостойните синове на народа – пълна противоположност на ония самопожертвали се идеалисти – Раковски, Ботев, Левски, дядо Славейков и пр., – които родиха българския народ. И днес, и досега, винаги са били

свободно отпуснати юздите на демагогията. Всички идват с блестящите си лозунги на тая или оная партия, но зад тия лозунги хитро се спотайват безчестното хищничество и лакомият егоизъм. Лъжата лъже, лъжата управлява, лъжата краде. И тия гении на злото, които са „управлявали“ до днес българския народ, насъскаха и тласнаха тоя народ в три безумни войни, които го разориха, които го превърнаха в прогнил труп – плячка за лакоми гарвани; и винаги в името на народа...

„В името на народа“ – да! – но у нас винаги е ставало въпрос само за едно: власт; не служба на народа, а „властвуване“ над народа. „Властта“ е занаятът – доходният занаят на българските тъй наречени „политически дейци“. Тяхната „политическа дейност“ впрочем е била винаги само „борба за власт“. И тази борба разпокъса жизнената енергия на народа; а дълг на тия „дейци“ беше да организират тази енергия в творчество! Уви, у нас дългът е бил винаги забравян и в най-новата история на българския народ за едно само не може да се говори: за дълг. И ето че тези „управници“ се изправят един по един пред съд; но тия, които ги съдят днес – утре и те се изправят пред съд и седат на почивка – уморени от лъжа и кражба – в затвора. Това е постоянната развръзка на партизанската трагикомедия у нас. Но завесата никога не пада. Сцената стои винаги открита: открита за измама на народа, за разоряване на народа, за ограбване на народа, за разпокъсване на жизнената енергия на народа.

* * *

Народът чувства това; народът знае това. Унието е всеобщо, мъртвилото е безплодно, порабощението на духовете е безизходно и всички погледи очакват спасение. Спасение, което би било чудо. Изход из безизходността на окончателното помъртвяване.

И възврат към светлите завети на миналото.

Копнежът към обновление, към пречистване, към разведряване, към възкресяване на жизнената енергия у народа се носи през въздуха; чувства се във всяка вещ – изпълва всички души. Небето тъмнее в предчувствие на очакваното знамение.

Но кой ще донесе желаното обновление? Нима тия, които са управлявали България, българския народ до днес? Дали от тях българският народ очаква своето обновление? От апостолите на демагогията, на лъжата, на кражбата? От сеячите на разтление? От тия, които носят със себе си мерзостта на запустението! От тия, които носят на челото си знака на безчестието?

Не.

Всички до днес управлявали партии са вече окончателно дискредитирани в очите на народа. Тяхното безчестие ги обединява в една обща гнила купчина слама, която трябва да се изгори, защото те – всички досегашни „политически дейци“ – нямат нищо общо с народа. Настрани от тях стои народът, в недрата на когото дреме енергията на неговото бъдеще. Трябва да се запечата скривалището на тази енергия.

Един е изходът: обединяване на народните сили. А това обединяване ще се извърши само под знака на един лозунг: труд и честност.

Този нов лозунг – чужд на всички досегашни партии – означава техния разгром и изникването на една нова „партия“, която ще донесе желаното обновление, като обедини народа под единствения възможен в България социално-културен принцип: трудовия принцип. И тази партия ще изникне из недрата на народа и трябва да бъде не партия, а целият български народ. Така народът ще изнесе начело своите истински, най-добри синове: честните свои синове, ония, които досега са били или потулени зад шума на безчестието, или доброволно отлъчващи се от оная обществена гнъсота у нас, която се нарича „политически живот“.

Трябва – време е! – народът да изнесе из своите недра своите чисти и честни – и скрити досега – синове. Само те – тия нови хора – ще донесат неговото обновление. Нови хора! И нов девиз: честност и труд! Само този нов девиз, този нов принцип – трудовият принцип – ще обедини българския народ.

Защото той – българският народ – се състои преди всичко от хора на труда (в селата и градовете).

Бъдещето и спасението на българския народ е прочее в обединението на народа от селото и народа от града; а то е възможно само под принципа на труда – честния културен труд.

С този принцип трябва да се роди из недрата на народа една нова „партия“ – голяма колкото целия народ, – която да сложи гробна плоча над всички досегашни и сегашни партии, чиято дейност е била само злотворна и пагубна за народа; трябва да излязат начело истинските синове на народа – нови честни хора, – а не ония хора без морал, които са управлявали до днес България. Една нова партия – целият народ, – на която невидими духовни шефове са сенките на Раковски, Ботев, Левски и всички ония честни образи на миналото, които се жертваха за възраждането на българския народ.

Това, мисля аз, е всеобщото желание днес, което спи неизразено в душата на народа: нови хора!

И само така – и само тогаз българският народ ще може да разгърне в пълен обем своята жизнена енергия и в пътя на своето културно призвание да създаде онова, което ще бъде пиедестал не само на неговото благоденствие, но и на неговото културно възвеличаване. Обаче едно е нужно преди всичко: пречистване на българския живот. Само тогаз пред българския народ ще се разтворят широко кръгозорите на култура и културно творчество в бъдещето – народа, който в миналото създаде едно от най-силните духовни течения в историята – богомилството.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Калина Григорова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11377>]